

ражда (тракийски калайджии, кардараши, лахо, фичери).

В други случаи бездетните посещават сакрални места и се уповават на вярата. „Ожених се. Булка станах. Минаха години, нямах дете... Най-накрая отидох при една възрастна жена от нашите. Моят мъж вече щеше да ме изгони. Тази старица тъй ми рече: „Ще вземеш едно одеяло. Ще отидеш на текето „Османкору“. Цяла нощ ще се молиш. Там ще спиш. На сутринта при мъжа си ще се върнеш. Да не се страхуваш сама да отидеш. Там лоши хора не могат да отидат...” Аз накрай тъй и направих. Дойдохме. Много се молих. Тука спях. Върнах се. Родих ми се момче. Две години след това момиче...” (ж., 44 г., турски цигани, Разградско) (цит. по Петров, Маринов 2004: 59)

Бездетната жена се смята за ненужна, непълноценна. Никой не я уважава. Тя се търпи единствено в семейството на родителите си. При всички цигански/ ромски групи невъзможността да има деца е една от основните причини за разводи. Мъжът може да изпъди бездетната си съпруга без никой да му търси сметка или да го осъди за това. Свекървата също може да я изгони, защото за нея, родила най-често три и повече деца, е абсолютно неприемливо родът да няма наследници (Марушиакова 1992-а: 61). Често синът чува майчиния упрек: „Защо имаш жена, като нямаш деца? Изгони я!” (ж., 52 г., фичери, Старозагорско). „Свекърва ми беше много лоша. Аз когато не можех да имам деца две години тя говореше на мъжа ми. Вика: „Недей Кольо, остави тази жена, че тя няма да може да има деца, недей да оставаш без деца. Остави я да се ожени за друг. Много я обичаш, обаче недей да оставаш през живота без деца. Тя няма деца. Няма рожба... И той вика: „Каквото и да стане, аз нея няма да я оставя”. Минаха години, имаме си четири деца” (Пашова 2010: 13)

Най-голямата обида на достойнството на циганина/ рома е жената да му изневери. *Изневярата* е толкова тежко прегрешение, че жената изгубва статута си на съпруга. Тя може да я изолира не само от семейството ѝ, но и от родителите ѝ. Наказанията са жестоки. Близките на съпруга ѝ стрижат косата ѝ до дъно, а понякога се стига и до други крайности. Обидени са на чест и я злепоставят. Оставят ѝ белег, отдалеч да личи и всички да знаят, че е курва (Съботинова 2002: 237). Ако все пак по някакви причини остане в дома на съпруга си, тя изгубва и малкото права, които е имала.

Общественото мнение при софийските ерлии принуждава жена, подозирана в изневяра, да отиде на 2 август (Илинден по стар стил) на гроба на ислямския светия Бали ефенди (за циганите е Али баба) в кв. Княжево. Там трябва да се закълне, че е невинна. Но циганите вярват, че ако клетвата е лъжлива, жената може да сложи камъче в сугиена си и след като го изхвърли да я обезсили (Марушиакова, Попов 2007-г: 369).

В традициите на циганската/ ромската общност *разводът* е труд-